

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra filosofie a religionistiky

Bakalářská práce

SOCIÁLNÍ ČINNOST ŽIDOVSKÉ OBCE V PRAZE

Vedoucí práce: PhDr. Jan Samohýl, Th.D.

Autor práce: Jana Kašparová, DiS.

Sociální a charitativní práce (kombinovaná forma studia)

3. ročník

2011

Prohlašuji, že svoji bakalářskou (diplomovou) práci jsem vypracoval(a) samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

Poděkování:

„Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. Jan Samohýlovi, Th.D., za cenné rady, postřehy a metodické vedení práce. Mé díky patří také Židovské obci v Praze, která mi laskavě umožnila jejich organizaci navštívit. Velké uznání a vděčnost bych ráda vyjádřila také pí Rut Sidonové, která mi byla na Židovské obci v Praze tou nejlepší průvodkyní.“

OBSAH

Úvod.....	6
1 Náboženská východiska sociální činnosti v judaismu.....	9
1.1 Tora.....	9
1.2 Halacha.....	12
1.3 Talmud.....	14
1.4 Šulchan aruch.....	16
1.5 Shrnutí.....	17
2 Židovská obec v Praze.....	18
2.1 Historie ŽOP.....	19
2.2 Kulturní činnost ŽOP.....	22
2.3 Vzdělávací činnost.....	23
2.4 Chevra kadiša České republiky.....	24
3 Sociální činnost Židovské obce v Praze	25
3.1 Domov sociální péče Hagibor.....	25
3.1.1 Domov pro seniory.....	29
3.1.2 Odlehčovací služba	29
3.1.3 Denní stacionář	30
3.1.4 Klub seniorů Hagibor	30
3.2 Komplexní domácí péče Ezra.....	30
3.3 Středisko sociálních služeb	32
3.4 Pečovatelská služba v Penzionu Charlese Jordana	33
3.5 Třígenerační komunitní centrum.....	34
3.6 Praktický lékař	35
3.7 Středisko autodopravy.....	36
4 Židovská specifika sociálních služeb ŽOP.....	37
Závěr.....	38

Seznam použitých zdrojů.....	40
ABSTRAKT.....	42
ABSTRACT.....	43
Seznam příloh.....	44
Přílohy.....	45

Neschovávej se při žádné činnosti za myšlenku je to moje záležitost. Je to tvoje záležitost, ale také moje a obce. Zanedbávat nemůžeme ani širší svět. Ostré světlo dopadá na Židy. Je to velká zodpovědnost – být Židem; a neunikneš jí, ani když se rozhodneš ji ignorovat.

C. G. Montefiore¹

Úvod

Judaismus patří mezi světová náboženství a svým vznikem se řadí před křesťanství a islám. Oproti křesťanství však výuka židovských zvyků, tradic či hodnot zůstává v současné době médií i školskými zařízeními opomíjena.

K tomuto názoru mne dovedl vlastní výzkum na Vyšší odborné škole sociální v Prachaticích, kde byla má absolventská práce zaměřena na zmapování povědomí českého obyvatelstva o židovské kultuře. Výsledkem výzkumu byla skutečnost, že většina Čechů má židovství spojeno se situací na Blízkém východě, popř. s událostmi šoa. O židovské kultuře a židovské historii však české obyvatelstvo příliš velké povědomí nemá. Z tohoto důvodu bych se i ve své bakalářské práci věnovala ráda tematice judaismu; nyní se však zaměřím na konkrétní židovskou instituci v České republice a na její sociální činnost.

Židovská obec v Praze je největší židovskou organizací v České republice, která sdružuje občany židovské národnosti či vyznání a zároveň vykonává velice bohatou sociální činnost. Cílem mé práce je popis obce a jejích sociálních aktivit. Ráda bych se také zaměřila na náboženská východiska těchto aktivit, která jsou obsažena zejména v Tóře či Talmudu. Protože pracuji jako sociální pracovnice, ráda bych v práci zobrazila židovská specifika v sociální činnosti.

Osobně jsem se zkontaktovala se sociální pracovnící Střediska sociálních služeb Židovské obce v Praze paní Rut Sidonovou, která mi vyšla vstříc a souhlasila s mojí návštěvou obce. V rámci našeho rozhovoru jsem měla možnost nahlédnout do aktivit této organizace a posoudit, jak hluboce se věnuje sociální činnosti, kterou poskytuje svým členům, a jak pečuje o jejich duchovní a společenský život. Tyto poznatky bych

---

¹ Keene, M. *Světová náboženství*, s. 39.

ráda zobrazila ve své práci. Kromě Židovské obce v Praze jsem také navštívila Domov sociální péče Hagibor, jehož součástí je několik sociálních služeb, Klub seniorů a Trígenerační komunitní centrum. Dále návštěva proběhla v Penzionu Charlese Jordana a Komplexní domácí péči Ezra. V rámci pozorování a rozhovorů s provozovateli i uživateli služeb bych ráda posoudila i popsala sociální činnost těchto zařízení, s důrazem na židovská specifika v sociální činnosti.

V první kapitole práce, nazvané náboženská východiska sociální činnosti ŽOP, bych ráda popsala písemné i ústní zdroje judaismu, které považuji za zásadní pro vykonávání sociální činnosti. Nejpodrobněji ve své práci popisuji a cituji židovské náboženské a historické prameny Tóru a Talmud, které byly v rámci výzkumu v zařízeních a na obci označeny jako nejdůležitější zdroje a motivace pro výkon sociální práce.

V druhé kapitole bakalářské práce se poté zaměřím přímo na Židovskou obec v Praze. Nejprve se budu krátce věnovat popisu Federace židovských obcí v České republice, následně popíši obec samotnou a krátce i její historii. V kapitole třetí se již zaměřím přímo na sociální činnost ŽOP. V této části práce popíši všechna sociální zařízení, která má ŽOP ve správě, definuji cílovou skupinu klientů a zobrazím význam služby pro klienty i zaměstnance.

V závěru práce bych ráda zobrazila zjištěná židovská specifika sociální činnosti ŽOP a také se pokusím srovnat své vědomosti z přečtené literatury s praktickými zkušenostmi, které jsem získala během pozorování a rozhovorů se zaměstnanci ŽOP a klienty i zaměstnanci sociálních zařízení, které má tato organizace ve správě. Nakonec krátce popíši osobní poznatky na ŽOP a v sociálních zařízeních, zejména mé osobní dojmy a poznatky z provedeného šetření. Dále bych ráda zdůraznila v čem je sociální činnost ŽOP inspirativní pro mne i pro jiné poskytovatele sociálních služeb.

Z použitých zdrojů bych ráda vyzdvihla kvalitu díla anglického židovského rabína Abrahama Cohena nazvaného *Talmud (pro každého)*. Tato kniha je zpracována způsobem dobře srozumitelným i pro laiky v oblasti judaismu a zároveň je psána velice poutavě. Ze všech zdrojů, které jsem uvedla v použité literatuře, byla právě tato kniha největším přínosem pro tvorbu mé práce. Z dalších použitých zdrojů bych v textu nejvíce využila knihy *Historie Židů v Čechách a na Moravě, Co by měl každý vědět o židovství, Slovník Judajismus, křesťanství, islám, Češi, Němci, Židé?: Národní identita Židů v Čechách 1918–1938* či dílo *Judajismus* od Briana Lancastera. Velmi poutavým dílem je také kniha od Rabiho Ze'ev Greenwalda *Šaarej halacha: Brány halachy*, která

však zatím v češtině nevyšla v knižní podobě.

Mezi další užitečné zdroje, kterých jsem však v textu nevyužila, patří *Dějiny religionistiky* od Břetislava Horyny a Heleny Pavlincové, *Úvod do religionistiky* Břetislava Horyny, *Dějiny židovského národa* od Paula Johnsona, *Židovské náboženství v proměnách věků* od Kurta Schuberta či DVD *Světová náboženství* očima profesora Hanse Künga.

Šťastní jsou ti, kdo zachovávají právo, činí spravedlnost po celý čas.

Žalmy 106,3

1 Náboženská východiska sociální činnosti v judaismu

Judaismus patří spolu s křesťanstvím a islámem mezi světová monoteistická náboženství. Všechna tři náboženství mají společnou víru v jednoho Boha, který stvořil tento svět a veškerý život v něm.

„Judaismus se nám představuje ve dvou historických formách. Jako kultura sjednocuje židovský lid a uvádí jej do proudu literární historie; jako náboženství sdružuje tento národ do naprosto jiného rozměru – do svazku posvátné historie. V nejhlubším nitru židovského vědomí je založen nejhlubší vztah úmluvy s Božským principem, vztah zaslíbenosti Bohu.“²

1.1 Tóra

Židovská kultura a dějiny jsou podrobně zobrazeny v Tanachu³, nebo-li hebrejské⁴ Bibli, která je zároveň největším zdrojem informací o vzniku a utváření židovského náboženství. Tanach se skládá ze tří částí, tj. Tóry⁵, Proroků (Nevi'im) a Spisů (Ktuvim). Nejvýznamější částí Tanachu je Tóra⁶, nebo-li pět knih Mojžišových (Pentateuch).⁷

Tóra tvoří prvních pět knih Tanachu. Její jednotlivé části se nazývají Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri a Deuteronomium. Věřící žid považuje Tóru za vzor vši moudrosti a zároveň za učebnici, která mu radí na cestě životem. Tóra však nemá pouze duchovní význam, ale v plné míře je na ni pohlíženo i z rozumového hlediska, jako na psaný soubor zákonů, spojených s židovskou tradicí a vírou.

² LANCASTER, Brian. *Judaismus*, s. 10.

³ Název Tanach vznikl z počátečních písmen svých tří částí – *t-n-k*.

⁴ Tanach je oproti zbytku Bible psán hebrejsky, odtud pochází označení hebrejská bible. Pouze několik zlomků textu Tanachu je psáno aramejsky. Nový zákon byl sepsán v řeckém jazyce.

⁵ Tóra (zákon, učení); dle židovské tradice byla celá Tóra zjevena na hoře Sinaj proroku Mojžišovi, a to zřejmě v období, následujícím po útěku z egyptského zajetí. Tato událost se stala největším mezníkem v dějinách židovského národa, protože zde národ Izraele uzavřel smlouvu s Bohem a stal se tak Božím lidem. Boží výklad obsahoval nejen informace od počátku stvoření světa a člověka, Židé též věří že Bůh zjevil Mojžišovi také umění, jak psanou Tóru interpretovat a dál učit. Tento výklad zjevení se nazývá ústní Tóra.

⁶ Celoživotní povinnost každého Žida je Tóru studovat. Kdo nikdy Tóru nestudoval, je považován za bezbožného, naopak velké zásluhy jsou přisuzovány tomu, kdo Tóru nejen studuje, ale i dále vyučuje.

⁷ Pentateuch – z řečtiny znamená pět svitků. Křesťany je Tóra označována jako pět knih Mojžišových.

„Již Hilel⁸ učil, že je celá Tóra komentářem k základní židovské povinnosti ohleduplnosti k druhému. Také podle rabi Akivy je základem Božího učení příkaz „Chovej lásku ke svému bližnímu, je jako ty.“⁹

Nejdůležitějším souborem zákonů je desatero, které je v Tóře zaznamenáno části Exodus a opakováno je v poslední Mojžíšově knize Deuteronomiu.¹⁰ Desatero bylo vyryto do dvou kamenných desek. Na jedné byly zobrazeny povinnosti vůči Bohu a na druhé povinnosti k bližním. K nejdůležitějším povinnostem k Bohu patří zákaz modloslužebnictví, povinnost uznávat jediného Boha, který si vyhrazuje právo na poslušnost a lásku a zároveň je zakázáno zneužívat Jeho jméno. Mezi povinnosti k bližním patří den odpočinku, kdy platí zákaz práce pro všechny členy rodiny či otroky, neboť sedmý den odpočíval také Hospodin a tento den posvětil. Mezi další přikázání patří:

Cti otce svého i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh. Nezabiješ. Nesesmilníš. Nepokradeš. Nevydáš proti bližnímu svému křivé svědectví. Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu. (Ex 20, 12–17)

Velká část Deuteronomia je však také věnována povinnostem k bližním, které jsou zobrazeny zejména v deuteronomickém zákoníku. Mezi důležité předpisy, zobrazené v zákoníku, patří odvádění desátek, které slouží mimo jiné také na podporu potřebných.

Každého třetího roku odneseš všechny desátky ze své úrody toho roku a složíš je ve svých branách. I přijde lévíjec, protože nemá s tebou podíl ani dědictví, a bezdomovec, sirotek a vdova, kteří žijí v tvých branách, a budou jíst dosyta, aby ti Hospodin, tvůj Bůh, žehnal při každé práci, kterou bude tvá ruka konat. (Dt 14, 28–29)

Dále zákoník uvádí zákaz rouhání a křivého svědectví a zároveň předepisuje dodržování svátku týdnů a stánků či odpouštění sedmého roku.

Každého sedmého roku budeš slavit léto promíjení dluhu. Toto je způsob

---

8 Hilel byl jeden z prvních tanaitů, který se podílel na ústních záznamech judaismu a zabýval se výkladem Tóry.

9 SIDON, Efraim K. Úvahy nad Sidurem. *Obecní noviny: Informační měsíčník členů Židovské obce v Praze*. Duben 2011, roč. 8 (č. 7), 1.

10 V této části hebrejské Bible představuje Mojžíšův poslední proslov k izraelskému lidu a jsou v ní shrnuta a opakována všechna přikázání a zákony, obsažené v předchozích částech Pentateuchu. Kromě zákonů, které se týkají trestního práva, rodinného práva, zákona o oltáři nebo trestech za krádež či ublížení jinému člověku, jsou v deuteronomickém zákoníku upravovány zákony sociální.

promíjení dluhu: Každý věřitel svému bližnímu promine, co mu půjčil. Nebude na svého bližního, svého bratra, naléhat, protože je vyhlášené Hospodinovo promíjení dluhu. Na cizince naléhat smíš, ale co máš u svého bratra, to mu tvá ruka promine. (Dt 15, 1–3)

Motiv odpouštění dluhů se však netýká cizinců, kterým je sice povoleno půjčovat, avšak je možné z nich půjčku kdykoliv vymáhat. Zároveň se v zákoníku doporučuje nepůjčovat si od cizinců, neboť by tak mohli získat převahu. Dále panuje povinnost půjčovat bližním i za předpokladu, že se již blíží sedmý rok a dluh tak bude brzy odpuštěn. Odpouštění sedmého roku řeší také problematiku otroctví.

Bude-li ti prodán tvůj bratr, Hebrej nebo Hebrejka, bude tvým otrokem po šest let, ale sedmého roku jej propustíš na svobodu. Když ho propustíš na svobodu, nepropustíš ho s prázdnou. Štědře jej obdaruješ ze svého stáda a humna a lisu. V čem ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal, z toho mu dáš. (Dt 15, 12–14)

V Deuteronomickém zákoníku jsou upravovány také povinnosti vůči bližním, ke kterým patří například ochrana potřebných a opuštěných. Patří mezi ně například opatření při příležitosti novomanželství či pravidla chování k dlužníkovi.

Když se muž právě oženil, nebude vycházet do boje a nebude mu ukládán žádný úkol. Po jeden rok bude uvolněn pro svůj dům, aby se radoval se svou ženou, kterou si vzal. (Dt 24,5)

Když poskytneš svému bližnímu nějakou půjčku, nevejdeš do jeho domu, abys na něm vymáhal zástavu. Zůstaneš venku a muž, kterému jsi poskytl půjčku, vyjde ven. Jestliže je ten muž zchudlý, s jeho zástavou neulehneš. (Dt 24, 10–11)

V jednom ze svých posledních proslovů Mojžíš udílí také pravidla chování k chudým, k lidem bez domova či sirotkům a vdovám.

Nebudeš utiskovat nádeníka, zchudlého a potřebného ze svých bratří ani ze svých hostí, kteří žijí v tvé zemi v tvých branách. Dáš mu jeho mzdu ještě téhož dne, než nad ním zapadne slunce, neboť je zchudlý a svým životem na ní závisí, aby nevolal proti tobě k Hospodinu a aby na tobě nebyl hřích. (Dt 24,14–15)

Nepřevrátíš právo bezdomovce ani sirotka a vdově nezabavíš roucho. Ale pamatuj, že jsi byl otrokem v Egyptě a že Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud vykoupil. Proto ti prikazují, abys to dodržoval. Když budeš sklízet ze svého pole a zapomeneš na poli

snop, nevrátíš se pro něj. Bude patřit bezdomovci, sirotku a vdově, aby ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal při každé práci tvých rukou. Když oklátíš plody ze své olivy, nebudeš setřásat zbylé. Ty budou patřit bezdomovci, sirotku a vdově. Když budeš na vinici sbírat hrozny, nebudeš po sobě paběrkovat. Bude to patřit bezdomovci, sirotku a vdově. (Dt 24, 17–21)

Tóra určuje též pravidla chování zákonodárné moci a povinnosti svědků u soudního přelíčení, kdy je stanoveno, že žádný soudce nesmí přijmout úplatek, musí jednat dle spravedlivého práva a zároveň musí rozhodovat pouze na základě výpovědi dvou nebo tří svědků. Zákoník dále upravuje vztahy k ochraně zajatkyň a prvorozených, stejně jako ochranu života, práce a majetku bližního.

Nebudeš netečně přihlížet, jak se zaběhl býk tvého bratra nebo jeho ovce. Vrátiš je svému bratru. Jestliže tvůj bratr není blízko tebe a ty ho neznáš, zaženeš dobytče do svého domu a bude u tebe. Až tvůj bratr bude po něm pátrat, vrátíš mu je. Stejně naložíš s jeho oslem, stejně naložíš s jeho pláštěm, stejně naložíš s každou ztracenou věcí svého bratra, která se mu ztratila a tys ji nalezl. Nesmíš být netečný. (Dt 22, 1–3)

1.2 Halacha

Halacha¹¹ tvoří souhrn židovských předpisů, který zahrnuje nejen náboženská pravidla, ale obsahuje i práva osobní, rodinné či společenské povahy. Tvoří tak spojnicí mezi židovskou vírou a všedním praktickým životem Židů a pomáhá jim rozpoznat, jak se v konkrétní situaci správně zachovat. Zároveň také obsahuje věcné informace, týkající se například pravidel v době Sabatu či postupů při obětinách v období Chrámu.

„Halacha slouží jako prostředek k dosahování svatosti, je spojena se záměrem připodobňovat se Bohu. Rabíni například často nabádali, že člověk má jednat soucitně a milosrdně neboť Bůh sám je soucitný a milosrdný.“¹²

Halacha zahrnovala celkem 613 micvot,¹³ které jsou odvozeny z Tóry. Každá z 613 micvot označuje pokyn či nařízení, které směřují každého Žida ke konání konkrétních Božích příkazů.¹⁴ Jedny z nejdůležitějších micvot upravují mezilidské

---

11 Halacha zobrazuje židovský právní systém a jeho praktické dodržování v běžném životě Židů. Právě halacha výrazně přispěla k soudržnosti židovského národa v průběhu staletí. Díky ní Židé dokázali odolávat vnějším tlakům a ochránit svou národní identitu.

12 LANCASTER, B. *Judaismus*, s. 96.

13 Micvot = z hebr. Příkázání.

14 Nařízení jsou rozdělena do dvou okruhů. První oblast tvoří 248 „pozitivních příkázání“, přičemž každá micva symbolizuje kost nebo orgán lidského těla. Každá část těla symbolizuje svůj podíl na důležitosti nařízení. Počet 365 „negativních příkázání“ symbolizuje počet dní v roce a ukazuje, že

vztahy, zejména pak povinnost pomáhat bližnímu, ať už materiálně nebo pouze v rámci duchovní roviny. Jejich součástí je například poskytování milodarů chudým lidem, bez ohledu na vlastní finanční situaci nebo případný prospěch, neboť větší část odměny za dobročinnost přichází až po smrti. Povinností každého Žida je také navštěvovat nemocné, modlit se za jejich uzdravení, a to i v případě, že nemocný nechce nebo nemůže návštěvu přijmout.

„Midraš¹⁵ nás ujišťuje o tom, že Bůh Abrahama osobně vyplnil micvu návštěvy nemocného: Když se „Hospodin ukázal Abrahamovi při božišti Mamre“(1M 18,1), nebyl ještě Abraham úplně zotaven po obřízce, kterou krátce předtím podstoupil. Toto zjevení bylo tedy na prvním místě návštěvou nemocného! Tak uvažuje a básní Midraš. Jeho prohlášení nemusíme zajisté chápat doslovně. Odstraníme-li všechny ozdoby, zůstane před námi skutečné jádro věci: Návštěva nemocného je Božím dílem.“¹⁶

„Svou důležitost má i pomoc při řešení náročné životní situace, protože když někdo vidí osobu, která je v nebezpečí nebo v obtížné situaci, musí osobu zachránit. Záchrana života je nesmírně velká micva, o níž naši moudří řekli: „Kdo zachrání jeden židovský život, jakoby zachránil celý svět“. Nevyžaduje se, aby člověk při záchraně života druhého ohrozil vlastní život.“¹⁷

Další velká micva se týká peněz a vztahuje se na řešení případu jejich ztráty. Tato micva nařizuje povinnost takto ohroženému člověku pomoci a peníze mu navrátit. Stejná pravidla platí i o nepeněžitých věcech a i když dotyčný věc neztratil, ale pouze odložil, musí být opatrována, dokud se k majiteli nevrátí.

Jedno z nejdůležitějších nařízení upravuje chování k umírajícím a zemřelým. Je zvykem neopouštět umírajícího, stejně tak i již zemřelý člověk by neměl nikdy zůstat sám. Samotný pohřeb provází mnoho rituálů a s nimi spojená pravidla truchlení. Během pohřbu je povinností každého přítomného Žida mrtvého doprovázet na jeho poslední cestě a také nabídnout útěchu truchlícím. Během pohřbu je dovoleno přerušit

---

člověk by měl dbát na dodržování Božích zákonů každý den.

15 Posláním midraše je pronikat hluboko do obsahu biblických textů, zároveň jejich význam vykládat a objasňovat. Vznik nejstarších midrašů sahá do 3. st. n. l. Na rozdíl od Mišny se však Midraše nesoustředily pouze na výklad Tóry, ale během dalších 600 let interpretovaly téměř všechny starozákonní knihy. Obsah midrašů lze rozdělit na hagadické a halachické midraše, avšak obsah děl často pojímá oba typy textu paralelně. Jiná podoba midraše je tvořena jako exegetická a homiletická, a to z hlediska interpretace konkrétního autora náboženských textů. Obsah literatury tak může být veden vykladačskou a nebo kazatelskou formou projevu. I zde platí, že nelze jednoznačně označit text díla jako exegetický nebo homiletický, protože znaky jedné formy mohou být obsaženy ve formě druhé.

16 DE VRIES, Simon Philip. *Židovské obřady a symboly*, s. 236.

17 GREENWALD, Rabi Ze'ev. Šaarej halacha: Brány halachy. [Http://www.613.cz](http://www.613.cz) [online]. Praha: Agadah, 2009 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: WWW: <<http://www.613.cz/saarej-halacha>>.

i studium Tóry.

Mezi další dobré skutky patří štedrost k pocestným, úctyhodnou činností je také péče o sirotky nebo pomoc chudým dívkám, kdy je jim pomocí věna a výbavy umožněno vstoupit do manželství.

„Je micva dávat milodary chudým. To se odvozuje z verše „Ochotně mu otvírej svou ruku.“ (Dt 15,8) a „Tvůj bratr bude žít s tebou.“ (Gn 18,19) To je příkaz, abychom pomáhali našim bližním Židům podporou v tom, co potřebují. Je velká zásluha jednat lidumilně. Tóra říká o Avrahamovi: „Důvěrně jsem se s ním sblížil, aby přikazoval svým synům a všem, kdo přijdou po něm: Jednejte podle spravedlnosti a práva.“ (Gn 18–19). Bůh chválí Avrahama za to, že své děti učil jednat laskavě. Zásluha je ještě větší, když někdo vykoná laskavý skutek vskrytu, aniž o tom kdo ví.“¹⁸

1.3 Talmud

Ústní výklad Tóry se nazývá Talmud¹⁹, který představuje nejvyšší zákoník judaismu, v němž jsou zobrazena náboženská práva a povinnosti spjaté s židovskými tradicemi, svátky a rodinným i společenským životem Židů. Tanach a Talmud tvoří klíčové spisy judaismu.

Když byl roku 70 n. l. již podruhé v historii zničen chrám v Jeruzalémě, zároveň s ním zaniklo centrum tehdejšího náboženského života Židů.²⁰ Stát Izrael byl zabrán Římskou říší a soudržnost židovského národa i jeho tradice se ocitly v ohrožení. Vůdčí židovská vrstva byla nucena čelit skutečnosti, že ústní předávání učení není dostačující pro zachování židovských tradic a obsah rabínských diskusí začal nabývat písemné podoby.²¹

Jako výsledek tohoto snažení vznikla koncem 2.století n.l. Mišna.²² Za jejího

---

18 GREENWALD, Rabi Ze'ev. Šaarej halacha: Brány halachy. [Http://www.613.cz](http://www.613.cz) [online]. Praha: Agadah, 2009 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: WWW: <<http://www.613.cz/saarej-halacha>>.

19 Talmud je jedním z historických pramenů židovského náboženství, ve kterém je sepsán ústní výklad Tóry. Je souhrnem veškerého učení judaismu, tvoří soubor židovských zákonů a tradic, názorů a úsudků, které si v průběhu staletí předávaly jednotlivé generace rabínů. Základem porozumění Talmudu je dokonalá znalost Tóry a principem učení bylo převedení Tóry do osobního, společenského a náboženského života Židů. Jeruzalémský talmud byl sestaven v průběhu 4. st.n.l., Babylonský talmud kolem roku 500 n. l. Odlišnost obou Talmudů dále spočívá v jazyce, kterými jsou díla psána. Jeruzalémská Gemara je psána v západoaramejském nářečí a vznikala v Jeruzalémě.

20 Poprvé byl (Šalomounův) chrám v Jeruzalémě zničen roku 587 př.n.l., kdy byl Jeruzalém dobyt Babyloňany. Třetí chrám nebyl nikdy vystavěn a existuje prozatím pouze v teoretické rovině. Jeho stavba je podmíněna příchodem Mesiáše.

21 Srov. BAUMANN, A. H. Co by měl každý vědět o židovství, s. 92.

22 Mišna = od slova šana, tj. opakovat, učit se nazpaměť

tvůrce je považován izraelský rabín a tanaita Jehuda ha-Nasi (zkráceně Rabi)²³, který vytvořil souhrnnou učebnici židovských zákonů, kterou přijaly všechny tehdejší školy, do té doby disponující každá svým vlastním souborem zákonů. Postupně nabyla Mišna psané podoby.

Se vznikem nových zákonů bylo nutné Mišnu neustále obohacovat a přizpůsobovat danému období. K Mišně se tak přidala Gemara²⁴, která měla za úkol rozvádět, objasňovat a komentovat obsah Mišny. Gemara a Mišna tvoří dohromady Talmud.²⁵

Nejvíce ceněným projevem milosrdenství, uváděném v Talmudu je péče o zemřelé. Toto nařízení zvané *met micva* se týká povinnosti dodržovat rituály při pohřbívání. Talmud praví, že pokud není pro vypravení pohřbu k dispozici nikdo z rodiny, může tělo pohřbít dokonce i velekněz, kterému je jinak v rámci jeho pozice zakázán kontakt s mrtvým tělem.

Jedním z nejčastějších autorů, který je citován, jak v Babylonském tak Jeruzalémském talmudu, je rabi Eleazar ben Pedat.

„Být laskavý je o moc důležitější než obětovat. Dobrota je větší než milosrdenství. Ten, kdo podnítkonat dobro, je větší než ten, kdo ho koná. Ten, kdo je milosrdný ve stínu, je větší než Mojžíš.“²⁶

Talmud dále upravuje pravidla chování vůči cizincům, zabývá se cenou lidského života, pojednává o chování jednotlivce v opozici vůči společnosti, zdůrazňuje význam existence a jejích morálních hodnot, z nichž za jednu z nejdůležitějších předkládá pravdu.

„Ten, kdo poví pravdu ve jméně toho, kdo ji vyslovil, přináší vyzvobození pro svět. Necht' pozehnání prostého člověka není v tvých očích maličkostí. Ten, kdo zdvihne ruku na svého bližního, je hříšníkem i tehdy, když ho neudeří.“²⁷

---

23 Rabi – není označení pouze pro Jehudu ha-Nasi, je také označením pro učitele, kteří se zabývali výkladem Tóry či duchovního otce konkrétní židovské komunity

24 Gamara = od slova gamar, tj. dokončit

25 Během let se Talmud rozvinul do dvou forem – Jeruzalémského (Palestinského) a později Babylonského talmudu. Babylonský talmud je výrazně rozsáhlejší dílo než Jeruzalémský talmud a obecně je mu přikládána větší důležitost a větší vliv na vývoj židovského zákonodárství. Oba Talmudy mají společnou literární strukturu. Mišna je psána hebrejsky a je rozdělena do řádů (oddílů) a traktátů, Gemara následuje jednotlivě po každém výkladu Mišny. Mišna se skládá ze šesti oddílů, které jsou zaměřeny na jednotlivá odvětví života Židů. Řády obsahují celkem 63 traktátů. Gemara Babylonského talmudu se vztahuje k 37 traktátům, gemara Jeruzalémského talmudu k 39 traktátům, je však méně rozsáhlá. Ani jedna Gemara není úplná.

26 COHEN, Raphaël. Talmud v otázkách a odpovědích. s. 55.

27 Tamtéž, s. 57–58.

1.4 Šulchan Aruch

Josef Karo, židovský sefardský²⁸ rabín a badatel, žijící v letech 1488-1575 je považován za tvůrce halachického díla Šulchan Aruch,²⁹ kterému je přisuzována největší úcta a respekt ze všech právnických děl judaismu.

Dílo je odvozeno od Talmudu, avšak je oproštěno o diskuse rabínů, pouze stručně vystihuje hlavní náboženská práva a povinnosti Židů. Základy vzniku Šulchan Aruchu počaly převzetím tvorby Jakoba ben Ašera, jehož dílo *Čtyři řady* rozčlenilo obsah Talmudu do jednotlivých skupin.³⁰

Tento náboženský kodex upravuje velké množství zákonů. Zahrnuje specifika každodenního života a obřadů souvisejících s šabatem a svátky, popisuje kašrut, upravuje vztahy mezi mužem a ženou a shrnuje trestní a občanská práva Židů. V zákoníku je také velice podrobně zobrazena soustava morálních pravidel a povinností každého Žida.

„Správná a vhodná je střední cesta, nezacházet do extrémů. Člověk by měl chtít jen to, co je skutečně nutné ke zdravému životu, bez čeho se nelze obejít, jak je psáno v Př (13:25): „Spravedlivý se nají dosyta.“ Neměl by se nechat pohltit výdělečnou činností, ale zabývat se jí jen natolik, aby měl dost pro běžnou potřebu, jak čteme v Ž (37:16): „Lepší je málo, co má spravedlivý,“ Člověk nemá být ani lakomý, ani rozhazovačný, měl by přispívat na dobročinnost podle svých možností a poskytnout přiměřenou půjčku tomu, kdo potřebuje.“³¹

Šulchan Aruch dále upozorňuje na celoživotní povinnost bojovat se svým svědomím, neboť každému člověku jsou do života předány negativní i pozitivní charakterové dispozice, se kterými je třeba správně nakládat. V případě, že je člověk přehnaně pyšný či zlostný, chlípny nebo nenávistný, měl by se svými špatnými vlastnostmi neustále bojovat a učit se poddajnosti. Celoživotním úkolem by naopak měla být neustálá snaha o sebezdokonalení, učení ze svých chyb a zejména láska k bližnímu.

„Podle Božího příkazu Židům má každý jednotlivec povinnost milovat svého bližního, tj. každého Žida tak, jako miluje sebe sama, jak říká Lv (19:18): „Miluj svého

28 Sefardští Židé je označením pro Židy, kteří do konce 15. století žili především na Pyrenejském poloostrově. R. 1492 však byli sefardští Židé ze Španělska vyhoštěni, rozptýlili se do oblastí severní Afriky, Palestiny a Balkánského poloostrova. V současné době jsou přítomni nejvíce ve státě Izrael.

29 Šulchan Aruch – z hebr. Prostředný stůl

30 Srov. PAVLINCOVÁ, H. a kol. *Slovník Judajismus, křesťanství, islám*, s. 105.

31 GANZFRIED, Rabi Šlomo. *KICUR ŠULCHAN ARUCH: Kniha I., kapitola 1 – 97*, s. 159.

bližního jako sebe samého.^{32. 33}

„O Purim má každý povinnost poslat nejméně po dvou dárcích k jídlu („porcích“) svým přátelům, neboť je psáno (Est 9:22): „A posílat jeden druhému částky pokrmů“ – množné číslo, tedy dva dárky jednomu. Čím víc „částek“ (porcí) pošle člověk svým přátelům, tím chvályhodnější. Avšak lépe je obdarovat chudé, než uspořádat velkou hostinu a poslat porce přátelům, poněvadž není větší radosti a záslušnějšího skutku před Svatým, budiž požehnán, než obšťastnit srdce nuzných, sirotků a vdov.³⁴

1.5 Shrnutí

Pohled judaismu na sociální témata je velice podrobně a poměrně důkladně zobrazen v podstatě ve všech historických i náboženských pramenech tohoto náboženství.

Hebrejská Bible a zejména Tóra sdělují Židům poselství o důležitosti lidskosti a mezilidské solidarity. Tóra dala lidstvu desatero, jehož morální a společenská hodnota si udržela svou důležitost dodnes a to nejen pro Židy, ale také pro křesťany a v jistém smyslu ob stojí Tóra i jako morální kodex pro lidi, kteří ve svém životě víru nemají.

Talmud může být oproti Tóře považován za určitý návod pro správné jednání a fungování v mezilidských vztazích. Jsou v něm zobrazena pravidla pro konání dobrých skutků a pomoci bližním, která jsou pro judaismus prostředkem pro udržení rodinné i kolektivní pospolitosti.

Sociální tematika, která je v židovských ústních i písemných pramenech zobrazena, tvoří tudíž pro judaismus určitou formou nutnosti a do jisté míry tvoří obraz celoživotního úkolu, jehož plnění je povinností každého Žida. Konání dobrých skutků i dobročinnost jako taková může být tudíž považována za jeden z pilířů víry a také za jeden z důvodů, proč judaismus přežil stovky let bez podstatných změn, které by mohly negativně ovlivnit židovské náboženské hodnoty a národní soudržnost.

---

32 GANZFRIED, Rabi Šlomo. *KICUR ŠULCHAN ARUCH: Kniha I., kapitola 1 – 97*, s. 163.

33 Tamtéž, s. 163.

34 Tamtéž, s. 206.

Ten, kdo zachrání jednu duši Izraele, jako by zachránil celý svět.

Talmud; Sanhedrin 4,5

2 Židovská obec v Praze

Židovská obec v Praze je součástí Federace židovských obcí (FŽO), která sdružuje všechny židovské obce z území Čech a Moravy. Federace je zároveň zaštiťujícím orgánem židovských obcí v České republice a prosazuje jejich zájmy vůči vnitrostátním i zahraničním organizacím. K FŽO jsou připojeny i další židovské organizace či společenství, jako jsou například Tereziánská iniciativa, Sdružení bývalých vězňů nacistických koncentračních táborů, Unie židovské mládeže, Sdružení židovských vojáků a odbojářů atd. Federace je zároveň zřizovatelem Chevra kadiša České republiky.³⁵

Federace židovských obcí má ve správě celkem 10 židovských obcí, mezi něž patří Židovská obec v Praze, Židovská obec v Brně, Plzni, Ostravě, Olomouci, Liberci, Karlových Varech, Ústí nad Labem, Děčíně a v Teplicích.³⁶

Židovská obec v Praze (ŽOP) představuje náboženskou organizaci, jejíž členové jsou osoby židovského vyznání, původu nebo národnosti. Za členy mohou být přijati pouze osoby s českým občanstvím, které nejsou součástí jiné náboženské organizace či společnosti a samozřejmě nejsou členy jiné židovské náboženské obce

Stejně jako jiné náboženské organizace má ŽOP svou vlastní právní subjektivitu, statutárním zástupcem obce je předseda. Výkonnou moc má na starosti vedení ŽOP, které má celkem 7 členů, mezi něž patří i vrchní rabín a tajemník. Zákonodárnou moc má na starosti reprezentace ŽOP, která se skládá z 26 členů. Jedná se o nejvyšší orgán obce a volby členů probíhají jednou za čtyři roky (stejná pravidla platí pro všechny představitele obce). Součástí vedení ŽOP je také revizní komise, která má na starosti kontrolu veškeré činnosti a dodržování stanov ŽOP. Odpovědnost za provoz bohoslužeb má Pražský rabinát, který sídlí v budově ŽOP v Praze.³⁷

V rámci své působnosti provozuje obec Staronovou synagogu, Vysokou synagogu a Jeruzalémskou synagogu, dále má ve své správě několik hřbitovů, památníků či muzeí, včetně Židovského muzea v Praze.

³⁵ Srov. *Židovská obec v Praze* [online]. Praha: Židovská obec v Praze, Posl. úpravy 18. 1. 2012 [cit. 2012-01-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.kehilaprag.cz>>.

³⁶ Srov. PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, s. 357.

³⁷ Srov. *Židovská obec v Praze* [online]. Praha: Židovská obec v Praze, Posl. úpravy 18. 1. 2012 [cit. 2012-01-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.kehilaprag.cz>>.

Federace je vydává informační měsíčník zvaný *Roš chodeš*, který pravidelně informuje o činnosti ŽOP, upozorňuje na kulturní akce či píše o jejich následném průběhu a podílí se také na identifikační činnosti osob dle fotografií z období druhé světové války. Informovanost o svých službách zvyšuje ŽOP pravidelným vysíláním rádiového pořadu *Šalom alejchem*.

Mezi nejdůležitější poslání obce patří zejména péče o zdravotní a sociální stránku života jejích členů a jejich rodinných příslušníků, které potkala nepříznivá sociální situace. Činnost ŽOP se dále soustřeďuje na zajištění kulturního a společenského života jejích členů v duchu náboženských tradic judaismu. Mezi tyto činnosti patří provozování bohoslužeb, pořádání svateb, pohřbů, oslav bar micva a studium Tóry. Obec zároveň provozuje restauraci Šalom, kde je členům obce poskytována košer strava. Restaurace též rozváží připravené jídlo klientům do domácností i do Penzionu Charlese Jordana a prodává košer potraviny.

Svou činnost soustřeďuje obec rovněž na boj proti jakýmkoli projevům antisemitismu, rasismu, staví se proti xenofobii a lidské neshovívavosti. Tato činnost není soustředěna pouze na osoby židovského vyznání či původu, ale na všechny oběti rasistického či xenofobního násilí. Obec poskytuje svým členům pro tyto případy ochranu prostřednictvím bezpečnostního oddělení. Židovská obec v Praze pečuje zároveň o památku židovských obětí a pořádá připomínkové akce, a to formou přednášek, výstav, či diskusí zejména s tematikou šoa. Úkolem obce je také snaha o zvyšování povědomí svých členů i veřejnosti o judaismu, jeho tradicích a historii, obzvláště při práci s mládeží.

2.1 Historie ŽOP

Počátky vzniku ŽOP sahají až do 10. st., kdy se židovská komunita soustředila především v oblasti městské čtvrti dnešní Malé Strany. Postupem času se však komunita stávala početnější a rozšířila se až na druhý břeh Vltavy poblíž Karlova mostu. Postupem let se z židovské komunity stalo Židovské město, které mělo utvořenu vlastní soustavu vedení a uzavřený systém soudnictví.

„Mimořádný význam obce spočíval vedle její početnosti a kulturního i hospodářského bohatství také v tom, že až do poloviny 17. století zastupovala ve vztahu k panovníkovi a zemským úřadům všechny ostatní židovské obyvatele Čech. Na osudu pražské obce závisel často osud všech Židů v zemi, její historie tvoří podstatnou

část českých židovských dějin.“³⁸

Období hospodářského rozmachu zažilo Židovské město v Praze například za vlády Rudolfa II. nebo Josefa II, který Židům v rámci svých četných reforem zajistil politickou rovnoprávnost. Během let se obec stala zároveň centrem kulturního a společenského života Židů z celé Evropy; svého času zde působil Franz Kafka a řada jiných umělců či průkopníků dané epochy. Obec se také zasloužila o výstavbu velkého množství židovských památek, které je možné dodnes obdivovat.

Koncem 16. století se hospodářský a kulturní život českých a moravských židovských obcí stabilizoval a bez větších výkyvů se rozvíjel až do počátku třicetileté války.

„Pro pražské Židovské město bylo toto období nejvýznamější érou jeho dějin.“³⁹ V této době v Praze působil velké množství židovských škol, byly provozovány hebrejské tiskárny, židovské město prokazovalo velký vliv v oblasti evropského obchodu a zrodila se zde moderní podoba chevra kadiša.

Tehdy se o pokrok v sociální činnosti zasloužil zejména vlivný obchodník Jakub Baševi, který se věnoval nejen pomoci Židům v evropských zemích, ale zejména se zaměřil na pomoc židovskému obyvatelstvu v Čechách a především v Praze. Nechal postavit špitál, lázně, díky němu mohli Židé nakoupit ohromný počet bytů, které byly zabrány exulantům po bitvě na Bílé hoře. Vyřešil se tak dlouhodobý problém s bydlením pražských Židů.⁴⁰

V průběhu 19. století nastal velký rozkvět sociálních služeb, které zřizovala zejména organizace zvaná Řád B'nai B'rith⁴¹, která poskytovala svou pomoc zejména chudým, nemocným a potřebným. Dále soustředila svou činnost na podporu vdov a sirotků. Tato organizace si kladla za cíl neustálé zlepšování lidské etiky a morálky, prostřednictvím projevů upřímné lásky a čestného jednání.⁴²

Koncem 19. století se většina židovského obyvatelstva Čech a Moravy propadla do chudoby. Pražské židovské město zažívalo jedno ze svých nejhorších období, kdy bylo nuceno platit toleranční daň, a pražské ghetto se proměnilo ve špinavé místo plné žebráků a podomních obchodníků. I v této době se však pražští Židé věnovali

---

38 *Židovská obec v Praze* [online]. Praha: Židovská obec v Praze, Posl. úpravy 18. 1. 2012 [cit. 2012-01-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.kehilaprag.cz>>.

39 PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, s. 73.

40 Srov. PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, s. 78 – 79.

41 Řád vznikl původně ve Spojených státech amerických a soustředil svou činnost především na německé imigranty. Postupně se tato organizace dostala i do Evropy a na území českých zemí.

42 Srov. ČAPKOVÁ, Kateřina. *Češi, Němci, Židé?: Národní identita Židů v Čechách 1918–1938*, s. 72.

charitativní činnosti, a to zejména výstavbou domovů sociální péče. Založen byl také chlapecký sirotčinec Mordechaje Maisela a vystavěn špitál pro staré a nemohoucí občany. Pozornost byla věnována nejčastěji nejchudším obyvatelům, kterým byly odpouštěny povinné poplatky a byly jim dávány dary od bohatších členů obce.

V této době vznikalo velké množství spolků na podporu hladovějících, nemocných a na podporu ve smutku. Chudým bylo též prostřednictvím těchto spolků poskytováno ošacení a jídlo. Pozornost byla věnována i mladým snoubencům, studentům, ženám a dětem. Charitativní spolek chevra kadiša se v této době nevěnoval pouze péči o zemřelé, ale také věnoval finanční prostředky na pomoc chudým, hladovějícím, nemocným, učencům a studentům.⁴³ V této době zároveň vznikly *Jubilejní nadace císaře Františka Josefa pro choré* a *Výbor pro zřízení chorobince*, které stály u zrodu a výstavby *Izraelského chorobince*, ze kterého později vznikl Domov sociální péče Hagibor.

„Židovské nadace, spolky a fondy pracovaly až do počátku 2. světové války. Podle zprávy Ústředny pro židovské vystěhovalectví o situaci Židů v protektorátu mezi 15. 3. 1939 a 1. 10. 1941 existovalo na počátku okupace v Praze sedm židovských organizací a 111 spolků, mimo Prahu pak 130 organizací a 229 spolků.“⁴⁴

Na počátku první světové války se sociální činnost českých Židů a sionistů soustředila na pomoc židovským uprchlíkům z Haliče. Při této příležitosti vznikl roku 1914 *Pomocný výbor*, který zajišťoval finanční a hmotné prostředky na pomoc uprchlíkům. Zároveň byly zakládány školy a školky pro vyučování uprchlických dětí, bylo sháněno šatstvo byla jim státem vyplácena podpora.⁴⁵

Ve třicátých letech se velké množství pražských Židů podílelo na pomoci Židům německým. V této souvislosti vznikla *Židovská ústředna pro sociální péči*, pražská lóže B'nai B'rith, několik ženských charitativních spolků, mezi něž patřila například organizace WIZO a ve velké míře také pražská odbočka HICEM.⁴⁶ Sociální činnost se dále soustředila na pomoc podkarpatoruským Židům. Později se počet uprchlíků zvětšil o Židy z Rakouska a ze Sudet. S rostoucím vlivem nacismu byly v pozdější době organizovány hromadné útky do zahraničí, zejména do Palestiny.⁴⁷

---

43 Srov. PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, s. 361–363.

44 PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, s. 363.

45 Srov. ČAPKOVÁ, Kateřina. *Češi, Němci, Židé?: Národní identita Židů v Čechách 1918–1938*, s. 195–197.

46 Celosvětová organizace na pomoc židovským uprchlíkům.

47 Srov. ČAPKOVÁ, Kateřina. *Češi, Němci, Židé?: Národní identita Židů v Čechách 1918–1938*, s. 259–264.

Po nástupu Adolfa Hitlera k moci a sílícím projevům antisemitismu však příznivé období skončilo. Když roku 1939 vstoupila nacistická vojska na území českých zemí, byla obsazena také Praha. Největší nenávist byla soustředěna právě proti židovskému obyvatelstvu, a výsledkem byl největší pogrom v dějinách, známý jako šoa.⁴⁸

Sociální a zejména charitativní práce ŽOP spočívala po válce především v pomoci bývalým vězňům, kteří se vraceli z koncentračních táborů. Většina z nich již neměla zázemí a ve většině případů ani nikoho z rodiny, kdo by jim v těžké situaci pomohl. Obec nabízela svou pomoc prostřednictvím budování útulků pro lidi bez domova, aktivně se podílela na vyhledávání případných přeživších a dohlížela na jejich setkání s příbuznými. Velký podíl pomoci směřoval také na bezplatné léčení těch, kteří přežili šoa. Zvláštní péče byla věnována osamoceným dětem, pro které byly k dispozici sirotčince. Během komunistického režimu si ŽOP zachovala svou pospolitost a mohla, i když pod dozorem STB, svou činnost vykonávat. Po roce 1989 ŽOP pomalu začala obnovovat svou sociální činnost, kdy finančně podporovala židovské žebráky, vandrující studenty a zakládala dobročinné spolky pro chudé a potřebné. Největším projektem ŽOP se však roku 2008 stalo zahájení činnosti Domova sociální péče Hagibor.

„Pražská židovská obec otevřela v roce 1994 nový dům seniorů s omezenou pečovatelskou službou pro 30 jednotlivců považovaných za „soběstačné“ a v roce 1999 malý domov s 19 lůžky, zahrnující denní centrum pro členy Obce, vyžadující péči. Obě zařízení, pojmenovaná po Charlesi Jordanovi, americkém pracovníku JOINTu, zavražděném v Praze v srpnu 1967, nabízejí poměrně levný nájem subvencovaný obcí.“⁴⁹

V současné době je ŽOP největší židovskou obcí v České republice.

2.2 Kulturní činnost ŽOP

„Činnost ŽOP se soustředí na ochranu a opravu památek židovského charakteru. FŽO ve spolupráci s ŽOP vytvořilo projekt *Revitalizace židovských památek v České republice*, který má za úkol vytvořit centrálně koordinovanou a metodicky řízenou síť deseti oblastních kulturně vzdělávacích center židovské kultury, která budou

48 Šoa (z hebrej. pohroma, zničení) jinak také holocaust je označením pro perzekuci a genocidu Židů nacistickým Německem a jeho spojenci ve válce v období druhé světové války. Během šoa zahynulo celkem 6 milionů Židů, z toho téměř 32 000 pražských Židů.

49 HEITLINGEROVÁ, Alena. *Ve stínu holocaustu a komunismu: Čeští a slovenští židé po roce 1945*, s. 176.

prezentovat jedinečné kulturní dědictví České republiky.⁵⁰ Principem projektu je pořádání kulturních akcí v židovských památkách, mezi než patří židovské synagogy, místa bývalých židovských obcí či škol, atd. Na obnovu a údržbu židovských památek přispívá *Nadace Židovské obce v Praze*, která zároveň finančně podporuje výchovné a kulturní programy.

Židovská obec v Praze se také věnuje propagační i kulturní činnosti zaměřené na oběti šoa. Obec pravidelně pořádá benefiční koncerty, přednášky, výstavy či vzdělávací akce na počest obětem šoa. Jako jedna z mála organizací stále v dnešní době aktivně připomíná veřejnosti události spojené s pronásledováním a vražděním milionů lidí v období druhé světové války.⁵¹

2.3 Vzdělávací činnost

„V roce 1994 otevřela pražská kehila židovskou školku, v roce 1997 základní a v roce 1999 střední školu, vesměs vybudované s pomocí americké Ronald S. Lauder Foundation.“⁵²

Provozování Lauderových škol patří mezi další vyjimečné projekty ŽOP. Školy jsou součástí mezinárodní sítě škol ve střední a východní Evropě. Založeny byly koncem 20. století Lauderovou nadací. Základní škola započala svůj provoz roku 1997, čtyřleté gymnázium začalo vykonávat svou činnost o dva roky později a osmileté gymnázium i mateřská škola fungují od roku 2009.

Vyučování obsahuje klasickou výuku předmětů základních škol a gymnázií, avšak zároveň je studium obohaceno o výuku hebrejštiny a judaismu. Je zajímavostí, že školy nejsou určeny pouze pro židovské děti, které jsou členy obce (nebo jejich rodiče), ale v případě zájmu mohou zdejší studium využívat i děti nežidovského původu, musí však mít kladný vztah a zejména úctu k judaismu a jeho tradicím. Za zmínku stojí, že výuka často probíhá formou spolupráce mezi jednotlivými ročníky a starší děti tak vyučují děti mladší. I v tomto případě je tato forma studia směřována k prohloubení vztahů mezi dětmi a mladými lidmi.

Mimo základní školní výuku mají děti možnost účastnit se zájmových kroužků,

---

50 *Revitalizace židovských památek v České republice* [online]. Praha: Federace židovských obcí v ČR, Posl. úpravy 18. 1. 2012 [cit. 2012-01-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.10hvezd.cz/>>.

51 Holocaust má na svědomí nejen smrt přibližně 6 milionů Židů, ale konečný počet obětí může činit až 11 milionů lidí, počínaje Romy, tělesně a zdravotně postiženými lidmi, homosexuály, Poláky, ruskými vojáky, Svědky Jehovovými a lidmi smýšlející a jednajícími negativně vůči nacismu. Skutečný počet obětí však nebude nikdy možné přesně určit.

52 HEITLINGEROVÁ, Alena. *Ve stínu holocaustu a komunismu: Čeští a slovenští židé po roce 1945*, s. 177.

kde jsou například vyučovány židovské tradice nebo mohou navštěvovat Židovské muzeum v Praze, kde je provozováno vzdělávací a kulturní centrum. Součástí studia na gymnáziu je i možnost zúčastnit se školního výletu do Izraele.

2.4 Chevra kadiša České republiky

Chevra kadiša neboli pohřební bratrstvo je židovskou sociální organizací, jejímž zřizovatelem je Federace židovských obcí. Úkolem pohřebního bratrstva je provedení židovských rituálů, spojených s okamžiky před smrtí a pohřebními obřady. Její členové pečují o správné uložení do rakve, doprovázejí zemřelého na hřbitov a dohlízejí na uložení rakve do země.⁵³ Dalším skutkem milosrdenství, který chevra kadiša provozuje, je péče o nemocné a umírající. Představitelé chevra kadiša nepožadují za tuto činnost žádnou odměnu a členství v ní je považováno za velkou poctu.

„Nechce-li nemoc ustoupit a jsou-li znamení blížící se smrti stále četnější i přesto, že lékařská péče ani modlitby neustaly, sledují všichni blízcí a příbuzní předzvěsti nadcházejícího konce s rostoucí pozorností, účastí a soustrastí. Rodina nezůstane s umírajícím sama. Péče o něho nebude přenechána pouze jejím členům, ale na pomoc přijde i sociální služba, která je v každé židovské obci dobře organizována. Tato sdružení jsou tak stará jako samy obce.“⁵⁴

„Pražská chevra kadiša byla založena roku 1564 namísto jiného spolku, zaniklého po Ferdinandově vypovězení Židů z Čech (r. 1541), jako demokratické a výběrové sdružení. Při výběru členů nerozhodoval majetek ani sociální postavení kandidáta, nýbrž jeho zkušenost. U zrodu bratrstva stál pražský rabi Elizer Aškenazi, konečná verze stanov (takanot) byla dílem rabi Löwa, jehož zásluhou se chevra kadiša stala spolkem sloužícím potřebám celé obce.“⁵⁵

---

53 Mezi staré tradice spolku Chevra kadiša patřilo například užívání prachového pera ke zjišťování, zda zemřelý náhodou nedýchá, poté byl zemřelý přikryt prostěradlem a uložen nohama směrem ke dveřím a zároveň mu byla zavázána ústa šátkem a palce u nohou svázány nití.

54 DE VRIES, Simon Philip. *Židovské obřady a symboly*, s. 242.

55 PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, s. 363.

Aba Šaul praví: Tak jako Bůh je laskavý a milosrdný, tak buď i ty laskavý a milosrdný!

Mišna; Šabat 133b

3 Sociální činnost Židovské obce v Praze

3.1 Domov sociální péče Hagibor

Domov sociální péče Hagibor je největším projektem Židovské obce v Praze, který vznikl jako forma pomoci nejen pro osoby, jež potřebují sociální péči, ale také pro přeživší šoa, kterým poskytuje péči velmi specifickou. V rámci výzkumu bylo zjištěno, že oběti holocaustu tvoří 90 % klientů domova.

Historická budova Domova sociální péče Hagibor sloužila vždy k sociálním účelům. Její vznik spadá do roku 1888, kdy vedení ŽOP založilo *Jubilejní nadaci císaře Františka Josefa pro choré*, která měla spolu s dalšími nadacemi za úkol shromažďovat finance na rozvoj zdravotnických služeb. Postupem času vznikl *Výbor pro zřízení chorobince* a projekt dostali na starosti roku 1908 pražský židovský architekt Viktor Kafka a stavitel Antonín Schlosser.

Izraelský chorobinec na Žižkově zahájil svou činnost 11. května 1911 a z původního počtu šestnácti nemocných pacientů bylo zařízení schopné nakonec pojmout šedesát lidí. Služba však nebyla zaměřena pouze na léčebnou činnost, ve své podstatě se jednalo o domov pro staré a nemohoucí občany. Součástí zařízení byla dříve také synagoga, která však byla později přeměněna na pokoj pro nemocné. Provoz zařízení byl hrazen z finanční podpory ŽOP a ze soukromých darů.

V blízkosti starobince působil *Tělovýchovný židovský sportovní klub Hagibor*, jehož náplní byly v té době zejména sportovní aktivity dětí a mládeže a klub sloužil též jako místo pro společenské aktivity židovské mládeže. Odtud pochází současný název sociálního zařízení – Hagibor.

Činnost chorobince fungovala bez problémů až do začátku druhé světové války. I v době války však Hagibor sloužil k charitativním účelům. Zařízení se stalo jakýmsi posledním azylem pro židovské děti. Probíhala zde školní výuka, provozovány byly zájmové kroužky a pořádány hry. To vše probíhalo za velmi improvizovaných podmínek až do roku 1941, kdy byla téměř veškerá činnost přerušena nuceným vystěhováním Židů formou transportů do koncentračních táborů. Ke konci války zde byl vytvořen pracovní tábor pro Židy ze smíšených manželství.

Po skončení druhé světové války se zařízení nakrátko opět stalo útočištěm pro staré a nemocné, avšak poté byla budova vyvlastněna a začalo zde fungovat dětské oddělení Vinohradské nemocnice, které zde provozovalo svou činnost až do roku 2006. Poté byla stavba zrekonstruována, byla přistavěna nová budova a DSP Hagibor zahájil svou činnost v květnu roku 2008. Domov sociální péče Hagibor poskytuje své služby ve dvou budovách. Stará zrekonstruovaná budova slouží spíše ke společenským a zájmovým účelům a sídlí zde jídelna s košer stravou.⁵⁶

Domov nabízí široké spektrum sociálních služeb. Největší počet klientů tvoří služba domova pro seniory, dále domov poskytuje odlehčovací službu a denní stacionář. Součástí zařízení je Klub Hagibor, dále se v prostorách domova se nachází Třigenerační komunitní centrum. Samotná budova je rozdělena do dvou částí. Nová přístavba slouží jako bydlení klientů a je rozdělena do dvou pater, která jsou nazývána „zelené a žluté“. Původní budova, jinak též denní centrum, slouží k provozování zájmových a kulturních aktivit. Tyto aktivity slouží klientům všech sociálních služeb DSP Hagibor a patří mezi ně ergoterapie, trénink paměti, hydroléčba, pravidelné cvičení, uzpůsobené zdravotním dispozicím klientů a arteterapie.

Stejně jako pro všechny členy ŽOP, je i pro klienty domova k dispozici systém autodopravy, který mohou využívat pro úřední i privátní účely. Součástí služeb je celodenní provoz knihovny, tělocvičny, modlitebny, kavárny, počítačového klubu, terapeutické dílny, společenského sálu a obchodu s košer potravinami. Mezi sociální služby patří rehabilitace a fyzioterapie, ergoterapie, psychoterapie, hudební a taneční terapie a k dispozici je také bazén.

Kromě zmíněných aktivit probíhají v zařízení pravidelné společenské akce, mezi které například patří taneční terapie, společné grilování nebo hraní kuželek na zahradě. Klienti dále mají možnost věnovat se akvaristice, konverzovat v cizím jazyce, cvičit taiči, spinning a navštěvovat besedy, kterých se účastní i vrchní rabín. Domov Hagibor vydává také svůj vlastní interní dokument LIST Hagibor, kde mají klienti možnost sdílet své pocity, dojmy nebo stížnosti. Mezi další služby patří pořádání kulturních akcí, pořádání výstav a koncertů, slavení židovských svátků, možnost shledávání v kavárně nebo čajovně, kde pravidelně probíhá tzv. literární odpoledne.

Domov sociální péče Hagibor je pravidelně centrem kulturních událostí, které zahrnují především koncerty, výstavy fotografií či obrazů, vystupují zde i celé rodiny

---

56 Srov. *Domov sociální péče Hagibor* [online]. Praha: ŽOP, Posl. úpravy 21. 12. 2011 [cit. 2011-11-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.dsphagibor.cz>>.

v rámci Trígeneračního komunitního centra nebo zde probíhají literárně-dramatické pořady. Velký důraz je kladen na dodržování židovských tradic, svátků a zařízení zároveň poskytuje košer stravování.⁵⁷

„Filosofie péče v DSP Hagibor vychází z obecných zásad judaismu a základních společenských hodnot: úcta k životu, k moudrosti stáří, doprovázení seniora do konce jeho životní cesty v jeho prostředí; respekt k partnerství, individuální přístup neboli péče na míru.“⁵⁸

Domov je z velké části financován Židovskou obcí v Praze. Dále je zařízení financováno z úhrady klientů za poskytované služby a z grantů a z Úřadů práce jsou pobírány dávky příspěvku na péči, které slouží jako úhrada za sociální služby. Soustavu zaměstnanců tvoří velký počet pracovníků, který se skládá z vedení domova, ošetrovatelského personálu, aktivizačních pracovníků, zdravotnického personálu, administrativních pracovníků, podpůrného personálu, externích pracovníků a dobrovolníků.

Z hlediska zaměstnanců je za největší pozitivum zařízení označována samotná budova sociálního zařízení. Ke staré části byla přistavěna část nová, která slouží k bydlení klientů. Obě dvě části jsou vzájemně propojeny a vnitřní prostor tvoří zahrada. Tato stavba získala roku 2008 nominaci na titul stavba roku a ve stejném roce cenu předsedy senátu parlamentu ČR za nejlepší stavbu určenou k veřejnému zájmu, a to za zdařilé sklonění rekonstrukce historické budovy s moderní přístavbou.

Další kladnou vlastností DSP Hagibor je snaha o prevenci odcizení uživatelů služeb a to formou fakultativních služeb, mezi něž patří například pedikúra, kadeřnictví nebo pořádání kulturních akcí. Mezi nejzajímavější akce patří časté výstavy a koncerty, přičemž mezi nejoblíbenější koncerty klientů se řadí vystoupení klavírního virtuosa profesora Plánského.

Mezi další kulturní zážitky, které jsou pro klienty velkým přínosem, patří knihovna, jejíž vybavení je záměrně tvořeno staršími kusy nábytku, aby se klienti cítili „jako doma“. Touto formou má klient také možnost vrátit se do dětství, neboť všechno vybavení v knihovně dobový vzhled a jsou zde, stejně v jako celém domově, vystaveny předměty s judaistickou symbolikou.

Vyjimečnou činnost provozuje DSP Hagibor také na mezinárodní úrovni.

---

57 Košer – soustava stravovacích předpisů, které jsou zobrazeny v Tóře. V širším měřítku může označovat co je vhodné, v užším rozměru určuje jaké jídlo je rituálně čisté a jaká jídla nejsou dovolena.

58 *Domov sociální péče Hagibor* [online]. Praha: ŽOP, Posl. úpravy 21.12. 2011 [cit. 2011-11-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.dsphagibor.cz>>.

Zařízení trvale udržuje styky s *Izraelskou ambasádou v Praze*, se samotným Izraelem a organizuje projekty s podobnými sociálními zařízeními na mezinárodní úrovni.

Pro uživatele služeb je jedním z velkých přínosů také možnost stálého kontaktu s organizacemi, jejímiž byli v minulosti členy. Klienti tak mají dále možnost setkávat se, komunikovat a podílet se na činnosti kulturních, uměleckých, vědeckých či zdravotnických organizací. Klientům je tak i ve stáří umožněno účastnit se různých forem společenského života a zůstat tak i ve vysokém věku aktivní.

Sociální služby v DSP Hagibor znamenají pro jeho klienty také možnost zůstat v kontaktu s vnějším světem a s rodinou. Všichni klienti mají k dispozici internet a zejména skype, pomocí kterého mohou volat do zahraničí a být tak v kontaktu se svou rodinou. Tato služba je velkým přínosem zejména pro klienty, kteří byli nuceni v období druhé světové války opustit své domovy a velkou část života žili v zahraničí. Jejich příbuzní tak často žijí velmi daleko a nemají možnost se častěji stýkat. Z tohoto důvodu si klienti též cení možnosti výuky německého, anglického a hebrejského jazyka, neboť někteří členové jejich rodin neumějí česky.

Přínosem jak pro klienty, tak zaměstnance DSP Hagibor je časté slavení židovských svátků, kterých není během roku málo. Klienti mají ve spolupráci se zaměstnanci možnost podílet se na přípravě, výrobě a výzdobě společenských akcí v průběhu jednotlivých svátků. Do zařízení dochází při těchto příležitostech také rabín.

Většina výzdoby DSP Hagibor vychází z židovských tradic a zvyků. Nejčastější formu výzdoby tvoří různorodé podoby stromů, které mají v židovském myšlení velkou tradici. Jeden z židovských svátků je dokonce stromům věnován. Mezi nejvýznamější stromy judaismu patří strom života, který rostl ve středu rajske zahrady na samém počátku stvoření. Strom je v judaismu symbolem nesmrtelnosti v očekávaném budoucím světě a v tradičním židovství mohou být stromy také zpodobněním Tóry či svitku Tóry.

Ceněnou službou je také styl stravování. V DSP Hagibor je poskytována pouze košer strava, jejíž podstatou je oddělování mléčných a masitých výrobků. Pro tyto účely jsou v zařízení dvě kuchyně a dvě sady nádobí. Tato forma stravování splňuje nejen stravovací zvyky judaismu, ale je také považována za jednu z nejzdravějších forem stravování, tzv. biostravu. Kontrolou košer stravy v kuchyni a ve stravovacích prostorách jsou pověřeni tzv. mašgiachové.

3.1.1 Domov pro seniory

Ještě před vznikem DSP Hagibor fungoval v Praze pro členy židovské obce Dům seniorů Milady Horákové na Letné, kde byla maximální kapacita počtu klientů dvacet lidí. Z tohoto důvodu uznala ŽOP nutnost výstavby nového domova pro seniory.

Domov pro seniory⁵⁹ poskytuje svým klientům celodenní ošetrovatelskou a sociální péči a je určen pro osoby, které již nemohou z důvodu ztráty soběstačnosti pobývat bez pomoci ve svém domově.

„Posláním zařízení je poskytovat široký výběr sociálních služeb seniorům. Patří sem zejména zajištění příjemného ubytování, sociální a ošetrovatelská péče, kvalitní strava, sociálně-terapeutické služby, skupinové a individuální aktivity. Speciální důraz je kladen na individuální přístup ke každému člověku a zachování lidské důstojnosti i v nepříznivých životních situacích.“⁶⁰

Cílovou skupinou této sociální služby jsou senioři, kteří mají natolik sníženou soběstačnost, že již nejsou schopni pobytu v domácím prostředí a potřebnou péči jim zároveň nemůže zajistit rodina či jiná sociální služba (služba domácí péče, či služba osobní asistence). Služba je poskytována každý den, po celý rok, maximální kapacita počtu klientů je šedesát.

Domov pro seniory se nachází v nové přístavbě, která vznikla až roku 2008 a je zde celkem čtyřicetšest bytových buněk. Pro klienty, kteří mají nejvíce ztíženou formu sebeobsluhy a potřebují tak plnou pomoc, je k dispozici čtrnáct dvoulůžkových a sedmnáct jednolůžkových bytů, služba pro autarkní klienty má prostory v penzionové části a tvoří ji patnáct jednolůžkových bytů.

3.1.2 Odlehčovací služba

Služba respitní péče poskytuje dočasnou pomoc seniorům a dospělým osobám se zdravotním postižením, které již nejsou schopny zvládat péči o vlastní osobu a o které již pečují v domácím prostředí jejich blízcí. Služba zajišťuje celodenní pobyt, stravu a zdravotnickou a sociální péči s ohledem na přání a dispozice klienta tak, aby se jeho zdejší pobyt co nejvíce podobal způsobu života v domácím prostředí.

Odlehčovací služba⁶¹ zároveň nabízí možnost potřebného odpočinku osobám,

---

59 Podmínky poskytování domova pro seniory upravuje §49 Zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách v platném znění.

60 *Domov sociální péče Hagibor* [online]. Praha: ŽOP, Posl. úpravy 21. 12. 2011 [cit. 2011-11-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.dsphagibor.cz>>.

61 Podmínky poskytování odlehčovací služby upravuje § 44, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění.

kteří o klienta doma pečují, a poskytuje jim tak šanci pro načerpání nových sil. Dále nabízí úlevu při řešení nepříznivé sociální situace v rodině či pomáhá překlenout období, kdy je klient čekatelem na umístění v domově pro seniory. Odlehčovací služba je dočasnou formou pomoci a je poskytována celodenně po celý rok, doba pobytu klienta na odlehčovacím lůžku je však nanejvýš tři měsíce. V maximální výši pojme odlehčovací služba současně 10 klientů. Tato služba vznikla jako druhá v pořadí po domově pro seniory roku 2010.

3.1.3 Denní stacionář

Denní stacionář⁶² je ambulantní službou, která je určena osobám se sníženou soběstačností a osobám s chronickým duševním onemocněním, o které již pečují jejich blízcí v domácím prostředí. Tato služba je nemladší registrovanou sociální službou v DSP Hagibor, která vznikla až roku 2011. Cílem služby denního stacionáře je dočasně poskytnout ulehčení pečující rodině a zároveň zachovat dosavadní způsob života klienta. Služba nabízí možnost trávit den plnohodnotnou činností prostřednictvím nabízených aktivit a možnosti vytvoření nových společenských vazeb.

Provoz denního stacionáře je od 8.00 do 16.00 hodin, maximální počet klientů je deset, avšak ve stejnou dobu může služba pojmout pět klientů.

3.1.4 Klub seniorů Hagibor

Klub Hagibor je součástí Domova sociální péče Hagibor a je provozován ve spolupráci se Střediskem sociálních služeb ŽOP. Slouží jako sociální služba pro seniory, kteří nejsou závislí na pomoci jiné osoby a klub navštěvují, aby trávili volný čas ve společnosti svých vrstevníků. Náplní společných aktivit může být například široké spektrum kulturních činností, zpěv nebo oslava židovských svátků. Počet zájemců o tuto službu není nijak omezen, pravidelně však do něj dochází přibližně patnáct klientů.⁶³

3.2 Komplexní domácí péče Ezra

Komplexní domácí péče Ezra je nestátní zdravotnické zařízení, které od roku 2002 poskytuje propojenou formu sociální a zdravotní péče. Nejprve byla poskytována

---

62 Podmínky poskytování služby denního stacionáře upravuje § 46, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění.

63 Srov. *Domov sociální péče Hagibor* [online]. Praha: ŽOP, Posl. úpravy 21. 12. 2011 [cit. 2011-11-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.dsphagibor.cz>>.

sociální služba pečovatelská, avšak roku 2006 byla tato služba z důvodu převažujících potřeb jejích klientů a zájemců změněna na registrovanou službu osobní asistence.

KDP Ezra poskytuje zdravotní a sociální pomoc osobám, které z důvodu vysokého věku, zdravotního postižení či jiného dlouhodobého onemocnění potřebují dopomoc jiné osoby s každodenními úkony péče o svou osobu nebo zdravotní péči v rámci pomoci jiné osoby. Cílovou skupinou zařízení jsou mladší a starší senioři, zvláštní zřetel je věnována přeživším šoa.

Posláním této zdravotně-sociální služby je poskytnout péči, která umožní, co největší prodloužení doby pobytu v domácím prostředí, a tím oddálí nutnost umístění v institucionální péči sociální i zdravotní. Sociální i zdravotní služba je individuálně uzpůsobena každému jejímu uživateli, přičemž záleží na úrovni jeho soběstačnosti a na jeho potřebách.

Cílovou skupinu klientů tvoří osoby z celého území města Prahy, ale služba zároveň věnuje mimořádnou pozornost klientům, kteří přežili šoa či osobám, které byly jinak postiženy nacistickým režimem. Služba je poskytována maximálně dvanáct hodin denně (od 8.00 do 20.00 hod.) po celý kalendářní rok, dle osobních potřeb konkrétního klienta. Mezi služby patří sociální poradenství, osobní asistence a ergoterapie.

„Zásady poskytovaných služeb KDP Ezra:

1. Každá osoba má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejímu předcházení.
2. Rozsah a forma pomoci a podpory zachovává lidskou důstojnost.
3. Vychází z individuálně určených potřeb osob a působí na osoby aktivně.
4. Podporuje rozvoj samostatnosti.
5. Motivuje k činnostem, které vedou pokud možno k překonání nepříznivé sociální situace.
6. Motivuje sociální začleňování osob.
7. Služby jsou poskytovány v zájmu osob a v náležité kvalitě takovými způsoby, aby bylo vždy důsledně zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod osob.“⁶⁴

KDP Ezra zároveň provozuje půjčovnu kompenzačních pomůcek. Správu půjčovny mají na starosti ergoterapeutky, které na základě sociálního šetření v místě

---

64 *Židovská obec v Praze* [online]. Praha: Židovská obec v Praze, Posl. úpravy 18. 1. 2012 [cit. 2012-01-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.kehilaprag.cz>>.

bydliště zhodnotí zdravotní stav klienta, a dle jeho potřeb je bydlení upraveno. Jsou například odstraněny prahy, je zajištěn bezbariérový přístup a k dispozici je polohovací lůžko či další kompenzační pomůcky.

Komplexní domácí péče Ezra poskytuje sociální služby každý den, třistašedesátpět dní v roce včetně všech svátků a víkendů. Činnost organizace je vyjimečná zejména v úsilí a nasazení pro uspokojení všech potřeb klientů. Pokud organizace nemá dostatečnou kapacitu zaměstnanců na zajištění všech potřeb klientů, zprostředkovává spolupráci s dalšími organizacemi domácí péče či osobní asistence a zároveň vypomáhá se zajištěním široké agendy vyřizování sociálních dávek.

Specifičnost sociální činnosti spočívá především v osobním nasazení všech pracovníků v práci s klienty. Pokud je klient například hospitalizován ve zdravotnickém zařízení, osobní asistentky jej navštěvují a nadále udržují s klientem sociální kontakt.

3.3 Středisko sociálních služeb

Činnost Střediska sociálních služeb je zaměřena na klienty všech věkových kategorií. Soustřeďuje se především na seniory a osoby se zdravotním postižením, mezi její klienty však patří také celé rodiny, mládež, děti či osoby v partnerském svazku.

Středisko sociálních služeb poskytuje sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně postižené⁶⁵ a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.⁶⁶ Náplní obou těchto služeb je zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, které se provádí prostřednictvím doprovodu k lékaři či na úřady, provozováním letních ozdravných pobytů, pořádáním společných oslav židovských svátků, organizováním výletů, procházek v přírodě, cvičením v tělocvičnách nebo plaváním v bazénu, který se nachází v DSP Hagibor. Kolektiv zaměstnanců tvoří celkem devět lidí (tři sociální pracovníce, vedoucí oddělení, psychoterapeut, finanční asistent, prادلena a pracovníci rozvázející oběd) a několik sociálně aktivizačních pracovníků a pečovatelek.

Mezi další služby střediska patří poskytování psychoterapeutických služeb, pomoc na telefonu i v přímém styku pro osoby v krizi, organizace tréninků paměti a pozitivního myšlení.⁶⁷ Středisko má zároveň na starosti dovoz teplé a chlazené košer stravy, organizaci autodopravy, vzdělávání a supervizi a poskytuje též bezplatně sociální poradenství. K projektům Střediska sociálních služeb patří zároveň Pečovatelské služby

65 Podmínky poskytování sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně postižené upravuje § 66, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění.

66 Podmínky poskytování sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi upravuje § 65, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění.

67 Tato forma pomoci se nazývá Pomoc Dusiach

v Penzionu Charlese Jordana.

Středisko sociálních služeb také koordinuje dobrovolnické aktivity pro zahraniční i místní dobrovolníky. Služba je poskytována na základě smlouvy mezi dobrovolníkem a střediskem a spočívá zejména v poskytování společnosti seniorům a osobám se zdravotním postižením při každodenních aktivitách. Patří mezi ně například návštěvy v bytě, předčítání knih, dopomoc při základních činnostech, tréninky paměti, doprovod při procházkách nebo kulturních akcích. Dobrovolníci se sdružují v složení zvaném Tmicha, kde si předávají své zkušenosti z dobrovolnické činnosti.

Výstižným důvodem pro vykonávání sociální činnosti představuje pojem Chesed. V překladu tento výraz vyjadřuje soucit či milosrdenství, jinými slovy také Boží lásku k člověku i lidstvu. Chesed má zásadní význam pro vykonávání sociální činnosti a přímo směřuje k nařízením micvot. Chesed tvoří ústřední bod židovských náboženských hodnot, které vedou k zlepšení každého člověka a k následnému konání dobra a skutků milosrdenství. Pojem Chesed je také často skloňován v Tóře a Talmudu jako jeden z nejvyšších ctnostných činů.

Principy judaismu jsou pro představitele ŽOP zároveň jakousi formou závazku vůči celé komunitě, kde panuje pro všechny členy povinnost vzájemně si pomáhat, brát ohledy na bližní a vykonávat dobročinnost ve všech jejích podobách.

3.4 Pečovatelská služba v Penzionu Charlese Jordana

Pečovatelská služba v Penzionu Charlese Jordana vznikla jako pomoc osobám, které jsou částečně soběstačné, ale již potřebují dopomoc při základních domácích úkonech a v péči o svou osobu. Klienty sociální služby jsou většinou osoby, které si osobně prošly negativními zkušenostmi z druhé světové války, zejména z pobytu v koncentračních táborech.

Penzion Charlese Jordana byl uveden do provozu v letech 1993–1994. Vznik zařízení byl financován z Nadace Charlese Jordana a dle jeho přání byl určen ve prospěch obětí druhé světové války. Zařízení má ve správě ŽOP a řízeno je Střediskem sociálních služeb, které též ve spolupráci s lékařem a na základě provedeného sociálního šetření rozhoduje o přijetí klienta do zařízení. Přijetí není podmíněno trvalým bydlištěm v Praze, klienty však jsou většinou členové obce či osoby židovského vyznání.

Penzion je pobytové zařízení, kde je poskytována pečovatelská služba a sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Součástí pečovatelské

služby je dopomoc při zvládnání úkonů péče o vlastní osobu, dopomoc s hygienou, poskytování stravy, pomoc v domácnosti a zprostředkování společenských aktivit, např. formou pořádání oslav svátků, výletů a plavání, organizací rekondičních pobytů nebo pořádáním kolektivních oslav narozenin. Mezi další poskytované služby patří doprovod k lékaři a zajištění zájmových aktivit a doprovod na ně.

Zdravotnická péče je v Penzionu zajišťována jednou za čtrnáct dní praktickou lékařkou, domácí zdravotní péče probíhá ve spolupráci s Komplexní domácí péčí Ezra. Penzion dále udržuje spolupráci s domácí péčí *Naděje a. s.*, a organizací *Monáda, s. r. o.*, která poskytuje rehabilitační péči. Do zařízení dochází jednou týdně psychoterapeutka, externě do zařízení dochází pracovnice na trénink paměti a na tělocvik. Trvalá spolupráce dále probíhá s *Domovem Sue Ryder*, která zařízení poskytuje terénní sociální službu osobní asistence.

Penzion disponuje celkovým počtem dvacetiosmi bytů, přičemž součástí každého bytu je předsíň, koupelna a toaleta. Dva byty jsou uzpůsobeny k pobytu pro dvě osoby. Dvougarsoniéry jsou určeny k pobytu pro manželský nebo partnerský pár nebo pro osobu, jejíž zdravotní postižení vyžaduje větší prostor (má např. více kompenzačních pomůcek). Zařízení má celkovou kapacitu dvacetosm klientů.

Kolektiv zaměstnanců je tvořen jednou sociální pracovnící, čtyřmi pečovatelkami a podpůrným personálem. Od ledna roku 2012 mají klienti možnost využívat také ergoterapeutických služeb.

Velké oblibě se u klientů těší pořádání „kaváren“, které probíhají každé úterý a jejichž tematika se týká především židovské kultury a historie. Klienti mají dále možnost účastnit se výletů, jejichž organizaci má na starosti Středisko sociálních služeb. Mezi další oblíbené služby patří časté návštěvy rabína, dodržovány jsou židovské svátky a sobota je samozřejmě dnem odpočinku. Klientům je dovážena košer strava z Restaurace Šalom v ŽOP, jednou za čtrnáct dní je dovážena mléčná kuchyně z DSP Hagibor.

3.5 Třígenerační komunitní centrum

Ve spolupráci s Domovem sociální péče Hagibor a Střediskem sociálních služeb je provozováno Třígenerační komunitní centrum. Posláním jeho činnosti je posílení vazeb a zejména porozumění mezi jednotlivými generacemi.

„Jeho hlavní myšlenkou je živý judaismus v rámci komunitních programů.“⁶⁸

---

68 *Židovská obec v Praze* [online]. Praha: Židovská obec v Praze, Posl. úpravy 18. 1. 2012 [cit. 2012-

Podobný projekt se v nežidovských sociálních zařízeních vyskytuje velice zřídka. Židovská obec v Praze projevuje svou výjimečnost ve svém úsilí o zachování židovských zvyků, svátků a tradic tím, že předává historické a praktické znalosti mladé generaci, a usiluje tak o zachování existence a principů židovství.

Jako prostředek pro výkon této činnosti vznikají pravidelně komunitní programy v duchu judaismu, které probíhají formou dílen, oslav svátků, divadelních kroužků nebo pořádáním společenských akcí. Na všech těchto programech spolupracují rodiče s dětmi a také se zapojují senioři.

Centrum soustřeďuje svou činnost na pomoc široké veřejnosti. Každý rok probíhají charitativní akce, jejichž výtěžek putuje nejen k užítku sociálních zařízení ŽOP, ale také ve prospěch jiných sociálních zařízení. Třígenerační komunitní centrum trvale spolupracuje například s ČČK České republiky či s projektem Fondu ohrožených dětí.

Třígenerační komunitní centrum je z velké části navštěvováno dětmi všech věkových skupin, které se věnují převážně výtvarné činnosti a to zejména malbě, grafice, kresbě či keramické výrobě. Tato služba však není přínosem pouze pro děti, ale i pro klienty DSP Hagibor, kde aktivity probíhají. Tyto činnosti často probíhají ve spolupráci dětí a seniorů, kteří tak oceňují možnost styku s mladou generací, děti naopak oceňují možnost nabytí nové zkušenosti a vědomosti v oblasti judaismu od zkušenější generace. Skutečným obohacením je pak také přítomnost rodičů dětí a to zejména při příležitosti konání nějaké kulturní akce či výstavy, kterou děti ve spolupráci se seniory uspořádaly.

3.6 Praktický lékař

„Ambulance praktického lékaře poskytuje léčebně-preventivní péči členům ŽOP a jejich rodinným příslušníkům, zaměstnancům ŽOP a členům spolků, přidružených ŽOP a FŽO.“⁶⁹

Praktický lékař zároveň funguje jako lékař závodní pro zaměstnance ŽOP a FŽO a provádí u nich vstupní a preventivní prohlídky. Mezi klienty praktického lékaře patří také klienti Penzionu Charlese Jordana i Domova sociální péče Hagibor. Praktický lékař poskytuje rovněž terénní služby, kdy pacienty navštěvuje v domácím prostředí nebo ve zdravotnických zařízeních. Jako konzultant slouží také pro členy jiných židovských obcí

01-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.kehilaprag.cz>>.

69 *Židovská obec v Praze* [online]. Praha: Židovská obec v Praze, Posl. úpravy 18. 1. 2012 [cit. 2012-01-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.kehilaprag.cz>>.

a je ve spojení s Komplexní domácí péčí Ezra.

3.7 Středisko autodopravy

Obec má k dispozici také koordinovaný systém autodopravy, jehož provozovatelem je Středisko autodopravy. Tuto službu mohou využívat všichni členové obce a zejména klienti sociálních zařízení. Středisko nabízí odvoz do DSP Hagibor či Klubu Hagibor, dovoz k lékaři, na úřady nebo na výlety. Zároveň také rozváží košer obědy. K dispozici jsou tři osobní automobily a dva mikrobusesy, které jsou uzpůsobeny klientům, kteří mají limitovanou pohyblivost. Počet zaměstnanců tvoří tři řidiči.

4 Židovská specifika sociálních služeb ŽOP

Vznik židovského systému sociální pomoci sahá daleko do minulosti, neboť princip konání dobrých skutků je hluboce zakořeněn v samotném judaismu. Židovské historické prameny jako jsou například Tóra či Talmud jsou faktickým důkazem, že sociální činnost a povinnost lásky k bližnímu je přímo spojena se zrodem židovského náboženství.

V České republice je provozováno více než 300 pobytových sociálních služeb. Většina těchto sociálních zařízení funguje pod správou jednotlivých krajů či obcí, menší počet provozuje církve v rámci charity. Většina těchto zařízení dodržuje se svými klienty zvyky a svátky, avšak náboženské zvyklosti a mše v zařízení zpravidla provozovány nejsou. Velká většina sociálních zařízení nemá k dispozici například kapli, kterou by lidé seniorského věku rádi využívali, minimum zařízení ve svých službách nabízí návštěvy faráře. Výjimku tvoří pouze zařízení charitního typu.

Sociální činnost Židovské obce v Praze oproti ostatním nežidovským zařízením vychází přímo z obecných zásad judaismu a veškeré činnosti a služby jsou uzpůsobeny židovským zvykům. V sociálních zařízeních se slaví židovské svátky, poskytuje se košer stravování a konají se pravidelné bohoslužby. Činnost je specifická také organizováním návštěv rabína v sociálních zařízeních a též spoluprací s řadou jiných organizací, kdy součinnost probíhá i na mezinárodní úrovni.

Specifikum sociální činnosti Židovské obce v Praze spočívá také zejména ve snaze o zapojení rodiny do veškeré péče o své klienty i členy a to platí nejen pro práci sociálních pracovníků nebo pracovníků v přímé péči. Snaha o podporu potřebných a o úsilí šířit povědomí o povinnostech k bližním je totiž úzce spjata v podstatě s každým členem obce. Velké specifikum pro sociální služby ŽOP tvoří také zapojení jiných odborníků a organizací do sociální činnosti. U nově příchozích zaměstnanců je zároveň vhodné mít přehled v historii judaismu. Z tohoto důvodu Židovská obec v Praze zajišťuje nově příchozím vzdělávání v židovské kultuře a náboženství.

Snaha obce o zachování židovské kultury a zvyků v sociálních službách se dá v dnešní době označit za více než úspěšnou, neboť i přes veškeré překážky a nepřízeň osudu si židovská komunita dokázala vždy udržet svou pospolitost a tradice. ŽOP se také zasloužila o zachování principů židovství ve všech generacích židovských rodin a zároveň se stará i o rekonstrukci velkého množství židovských památek, které byly zničeny v průběhu druhé světové války.

Závěr

Bakalářská práce se zabývá sociální činností Židovské obce v Praze. Práce je zaměřena zejména na židovská specifika a jedinečnosti, kterými jsou sociální služby a sociální zařízení vyjimečná a obohacená. První část se krátce věnuje charakteristice židovských písemných a ústních pramenů, ve kterých jsou obsaženy židovské zákony a povinnosti vůči bližním z hlediska sociální a charitativní činnosti. Tato náboženská východiska jsou zobrazena stručně, ale poměrně výstižně. V rámci výzkumu bylo zjištěno, že mechanismus konání dobrých skutků tvoří již od počátku jeden z hlavních pilířů židovské víry.

Druhá část práce měla za úkol popsat Židovskou obec v Praze a třetí část její sociální činnost. Bádání probíhalo prostřednictvím výzkumu, který se skládal z osobní návštěvy ŽOP i všech jejích sociálních zařízení, kde byly vedeny rozhovory se zaměstnanci a šetření probíhalo také formou pozorování.

Výsledek výzkumu vedl k překvapivému zjištění, že židovská sociální zařízení i jejich služby jsou na velmi vysoké úrovni, klientům je věnována jedinečná péče, velká vyjimečnost spočívá zejména v duchovní, materiální a sociální pomoci přeživším šoa i jejich rodinám. Podstatou sociální činnosti je skutečnost, že ji poskytují všichni členové obce a ne jen ti v pomáhajících profesích.

Zároveň bylo zjištěno, že náboženská východiska pro vykonávání sociální činnosti jsou uložena v jeho historických i náboženských pramenech a principy víry, které jsou v nich obsažené, slouží jako morální kodex a zároveň model chování k bližním.

V rámci pozorování a rozhovorů se zaměstnanci i některými uživateli služeb bylo zjištěno, že pro sociální činnost ŽOP je nejen specifické, že péče o klienty je založena na účasti pracovníků, ale že na péči se podílí také rodiny klientů. Péče je též směřována k uspokojení všech stránek klientova života a ne pouze k zajištění jeho základních potřeb. Právě tento způsob nastavení úrovně multidisciplinární pomoci je pro mne velmi inspirativní a měl by takovým být i pro poskytovatele sociálních služeb nežidovského charakteru. Zároveň bych označila za velmi výjimečnou snahu ŽOP o vzdělávání v oblasti judaismu a připomínání událostí šoa, neboť právě toto úsilí může být inspirací zejména pro mladé lidi právě k vykonávání charitativní i sociální činnosti.

V návaznosti na tuto práci se nabízí kvalitativní výzkum, probíhající například formou dotazníků, zaměřený na zjišťování kvality služeb a spokojenosti klientů

v židovských sociálních zařízeních ve srovnání s klienty státních či soukromých zařízení, charitativní služby nevyjímaje. Dále by bylo velmi zajímavé porovnat v rámci praktického výzkumu charakter a úroveň systémů poskytované sociální péče těchto zařízení a následně zobrazit klady i zápory služeb z pohledu klientů. Velmi přínosným výzkumem by byla také studie zaměřená na odlišnosti způsobů péče ošetrovatelské u běžných uživatelů sociálních služeb a klientů židovské (zejména ortodoxní) víry.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

1. BAUMANN, A. H. *Co by měl každý vědět o židovství*. Praha: KALICH, 2000. ISBN 80-7017-205-3.
2. *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Praha: České katolické nakladatelství v Praze, 1991. ISBN 80-7113-009-5.
3. COHEN, Raphaël. *Talmud v otázkách a odpovědích*. Bratislava: SOFA, 2002. ISBN 80- 89033-19-9.
4. ČAPKOVÁ, Kateřina. *Češi, Němci, Židé?: Národní identita Židů v Čechách 1918–1938*. 1. vyd. Praha–Litomyšl: PASEKA, 2005. ISBN 80-7185-695-9.
5. DE VRIES, Simon Philip. *Židovské obřady a symboly*. Praha: Vyšehrad, 2008. ISBN 978-80-7021-963-8.
6. GANZFRIED, Rabi Šlomo. *KICUR ŠULCHAN ARUCH: Kniha I., kapitola 1–97*. Praha: Agadah, 2011. ISBN 978-80-87571-00-2.
7. GANZFRIED, Rabi Šlomo. *KICUR ŠULCHAN ARUCH: Kniha II*. Praha: Agadah, 2012. ISBN 978-80-87571-01-9.
8. HEITLINGEROVÁ, Alena. *Ve stínu holocaustu a komunismu: Čeští a slovenští židé po roce 1945*. Praha: G plus G, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-86103-97-6.
9. KEENE, M. *Světová náboženství*. Praha: Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0983-7.
10. KOHEN, A. *Talmud pro každého*. Praha: SEFER, 2006. ISBN 80-85924-49-8.
11. LANCASTER, Brian. *Judaismus*. Praha: Ikar, 2000. ISBN 80-7202-704-2.
PAVLINCOVÁ, H. a kol. *Slovník Judaismus, křesťanství, islám* Praha: Mladá fronta, 1994. ISBN neuvedeno.
12. PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. 1. Praha: Sefer, 2001. ISBN 8085924331.
13. SIDON, Efraim K. Úvahy nad Sidurem. *Obecní noviny: Informační měsíčník členů Židovské obce v Praze*. Duben 2011, roč. 8(č. 7), 1.

Internetové zdroje:

1. *Domov sociální péče Hagibor* [online]. Praha: ŽOP, Posl. úpravy 21.12. 2011 [cit. 2011-11-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.dsphagibor.cz>>.
2. *Židovská obec v Praze* [online]. Praha: Židovská obec v Praze, Posl. úpravy 18.1. 2012 [cit. 2012-01-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.kehilaprag.cz>>.
3. GREENWALD, Rabi Ze'ev. Šaarej halacha: Brány halachy. *Http://www.613.cz* [online]. Praha: Agadah, 2009 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: WWW: <<http://www.613.cz/saarej-halacha>>.
4. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. Praha: Federace židovských obcí v ČR, Posl. úpravy 18.1. 2012 [cit. 2012-01-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.fzo.cz>>.
5. *Revitalizace židovských památek v České republice* [online]. Praha: Židovská obec v Praze, Posl. úpravy 18.1.2012 [cit. 2012-01-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.http://10hvezd.cz/cz>>.

ABSTRAKT

KAŠPAROVÁ, J. *Sociální činnost Židovské obce v Praze*. České Budějovice 2012.

Bakalářská práce.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filosofie a religionistiky. Vedoucí práce PhDr. Jan Samohýl, Th.D.

Klíčová slova: judaismus, Tóra, Talmud, Micvot, Šulchan aruch, šoa, Židovská obec v Praze, Chevra kadiša, sociální služby, domov pro seniory, odlehčovací služba, denní stacionář, pečovatelská služba, osobní asistence

Práce se zabývá specifiky a náboženskými východisky sociální činnosti Židovské obce v Praze. V první části práce jsou stručně popsány písemné i ústní zdroje judaismu s důrazem na sociální a charitativní činnost obsaženou v textech. V druhé části je popsána charakteristika a historie Židovské obce v Praze, kapitola třetí se již zabývá samotnou sociální činností jednotlivých sociálních zařízení, které má Obec ve správě. Poslední část práce je věnována zjištěným specifikům v sociálních službách a jejich výjimečnosti oproti jiným sociálním organizacím. Všechna sociální zařízení jsou vedena v souladu se zákony o sociálních službách, avšak svou kvalitou a zejména svým zaměřením na oběti šoa výrazně převyšují úroveň služeb nežidovských sociálních zařízení.

ABSTRACT

The social activities of the Jewish Community of Prague

Key words: Judaism, Torah, Talmud, Mitzvot, Shulchan Aruch, Shoah, Jewish Community of Prague, Chevra kadisha, social services, retirement home, relief service, day care centre, homecare, personal assistance

The work deals with the specifics and religious solutions of social activities of the Jewish community in Prague. The first part briefly describes the written and oral sources of Judaism with an emphasis on social and charitable activities contained in the texts. In the second part there are described characteristics and history of the Jewish community in Prague, the third chapter deals with social activities themselves engaged in various social facilities under the community administration. The last part is dedicated to the specifics identified in social services and their superiority compared to the other social organizations. All social facilities are kept in accordance with the laws on social services, but their quality, in particular their focus on victims of the Shoah, surpass the level non-Jewish social facilities services.

Seznam příloh

- Příloha I. Domov sociální péče Hagibor
- Příloha II. Komplexní domácí péče Ezra
- Příloha III. Židovská obec v Praze
- Příloha IV. Lauderovy školy
- Příloha V. Staronová synagoga
- Příloha VI. Maiselova synagoga

Přílohy

Příloha I. Domov sociální péče Hagibor

Příloha II. Komplexní domácí péče Ezra

Příloha III. Židovská obec v Praze

Příloha IV. Lauderovy školy

Příloha V. Staronová synagoga

Příloha VI. Maiselova synagoga

